

GÜVEN PARTİSİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
GRUPLARI İÇYÖNETMELİĞİ

+

Ex. No. : 1267. 1346

S.P. 8.

1.d.

76-198

635

T.B.M.M

DDC:
YER: 76-198
YIL:
CLT:
KSM:
KOP:
DEM: 76-377

KÜTÜPHANESİ

Güven Partisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GRUPLARI İÇYÖNETMELİĞİ

BÖLÜM - I

Grupların kuruluşu

T. B. M. M., Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi grupları :

Madde 1. — Güven Partisi Cumhuriyet Senatosu üyeleri ve milletvekilleri partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Grupunu; Güven Partili Cumhuriyet Senatosu üyeleri, partinin Cumhuriyet Senatosu Grupunu; ve Güven Partili milletvekilleri, Partinin Millet Meclisi Grupunu teşkil ederler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi içindeki parti faaliyetlerinde, parti tüzüğü, programı, büyük kongrenin genel nitelikleri bağlayıcı kararları, bu İcnyönetmelik ve bağlayıcı seçim bildirgeleri dairesinde, partinin yetkili organları, yukarda yazılı Gruplardır.

Başkanlık :

Madde 2. — Güven Partisi Genel Başkanı, Partinin Büyük Millet Meclisi Grubunun Başkanıdır; Genel Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi değilse, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulu, T. B. M. M. Grup Başkanını seçer.

Güven Partisinin Cumhuriyet Senatosu Grubu Başkanlığını, Cumhuriyet Senatosu üyesi ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanı yapar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanı Cumhuriyet Senatosu üyesi değilse, Cumhuriyet Senatosu Başkanvekillerini seçmekle yetinir.

Partinin Millet Meclisi Grupu Başkanlığını, milletvekili ise Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu Başkanı yapar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu Başkanı Cumhuriyet Senatosu üyesi ise, Millet Meclisi Grupu, Başkanvekillerini seçmekle yetinir.

Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu Başkanı, T. B. M. M. ndeki parti gruplarının yönetim kurullarının toplantılarına başkanlık eder; Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi gruplarıyla bu grupların yönetim kurulları arasındaki ve gruplarla partinin merkez organları arasındaki işbirliği ve ahengi sağlar.

Grup toplantılarına katılabilme :

Madde 3. — Genel başkan, genel başkan yardımcıları, grup başkan ve başkanvekilleriyle partili başbakan ve bakanlar, üyesi bulunmadıkları grupların genel kurul ve yönetim kurullarının toplantılarına söz hakkına sahip olarak katılabilirler; ancak, oy kullanamazlar.

Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, üyesi bulunmadıkları grupun genel kurul toplantılarına dinleyici olarak katılabilirler; söz alabilmeleri talepleri üzerine Genel Kurulun işaret oyuyla vereceği kararla olur.

Partili Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi başkanları ve başkanvekilleri, grup genel kurullarının, yönetim kurullarının, disiplin kurullarının ve komisyonlarının toplantılarına katılamazlar.

BÖLÜM - II

Grup genel kurullarının çalışma usulleri

Toplantılar :

Madde 4. — Meclisler toplanırken, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, gündemini görüşmek üzere, haftada bir gün toplanır.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu grupları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, Genel Başkanın, grup başkanının, yoksa başkanvekillerinden birinin veya grup yönetim kurulunun isteği veyahut partili Başbakanın

veya grup üyelerinden en az beşte birinin yazılı isteği üzerine de toplanır.

Meclisler toplanık değilken, gruplar, genel başkanın, grup başkanının yoksa başkanvekillerinden birinin veya grup yönetim kurulunun veyahut partili Başbakanın veya grup üyelerinin en az beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

Olağanüstü toplantılarda, sadece, çağırıcı yapanların tesbit ettiği gündem görüşülür.

Grup genel kurulları toplantıları, partinin basın organlarında, mümkünse en az bir gün önce ilân olunur.

Grup genel kurullarında başkanlık divanı :

Madde 5. — a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulu toplantılarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanı veya Millet Meclisi Grubu veya Cumhuriyet Senatosu Grubu başkanvekillerinden biri sırayla başkanlık eder; Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Grup Yönetim kurulları üyele-

rinden birer kişi yardımcı olarak Başkanlık Divanında yer alırlar.

b) Millet Meclisi Grubu Genel Kurulu toplantılarına, milletvekiliyse Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanı veya Millet Meclisi Grubu başkanvekillerinden biri başkanlık eder; Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu üyelerinden ikisi yardımcı olarak Başkanlık Divanında yer alırlar.

c) Cumhuriyet Senatosu Grubu Genel Kurulu toplantılarına, Cumhuriyet Senatosu üyesi ise Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanı veya Cumhuriyet Senatosu Grubu başkanvekillerinden biri başkanlık eder; Cumhuriyet Senatosu Grubu Yönetim Kurulu üyelerinden ikisi yardımcı olarak Başkanlık Divanında yer alırlar.

Toplanma ve karar oranı :

Madde 6. — Grup genel kurullarının toplantı oranı üye tamsayısının yarısından bir fazlasıdır. Yasama meclisleri genel kurulları oturumları arasında veya sırasında yapılmasında

zorunluk olan grup genel kurulu toplantıları, hazır bulunan üyeler ile açılabilir. Bu konuda takdir yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanına veya yoksa, başkanvekillerine aittir.

Grup genel kurullarının karar oranı, aksi belirtilmedikçe, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

Grup genel kurulları, toplantı oranının bulunmadığı gerekçesiyle ancak hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğunun kararı veya başkanlığın takdiri ile oturumlarını erteliyebilirler.

Gizlilik; tutanaklar :

Madde 7. — Grup genel kurulları ve yönetim kurullarındaki görüşmeler gizlidir.

Grup genel kurulları toplantıları, yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun tasvibiyle açık yapılabilir.

Toplantıların tutanakları yeminli stenograflar tarafından tutulur veya ses bandına alınır ve başkanlıkça saklanır.

Gizli toplantıların tutanakları sadece partili milletvekili, Cumhuriyet Senatosu üyesi, bakan, Genel Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri ve merkez denetçileri tarafından okunabilir. Gizli toplantıların tutanakları, ancak, yönetim kurulunun teklifi ve grup genel kurulunun kararıyle yayımlanabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu Yönetim Kurulu, üyelerinden birini, grup basın sözcüsü olarak seçer. Grupun gizli toplantıları hakkında basınla temasa, sadece grup başkanı, başkanvekilleri ve grup basın sözcüsü yetkilidir.

Genel kurul, yönetim ve disiplin kurullarında alınan kararlar ayrı ayrı karar defterlerine yazılır. Bu defterler hakkında da, 4 ncü fıkra hükmü uygulanır.

Görüşme konuları :

Madde 8. — Grup genel kurullarında, grupun yetkisi dâhiline giren ve genel başkan, grup başkanı, başkanvekilleri, grup yönetim kurulu, grup üyeleri ve genel yönetim kurulu

ile partili başbakan veya bakanlar tarafından teklif edilen konular ve İcnyönetmelik gereğince gündeme alınması gereken diğer konular görüşülür ve karara bağlanır.

Gruplarda, bir Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin yasama dokunulmazlığının ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmıyan bakanların dokunulmazlığının kaldırılması, başbakan veya bir bakan hakkında Meclis soruşturması açılması ve başbakanın veya bir bakanın Yüce Divana sevki konularıyla ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

Gruplar, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi başkanlıkları seçimlerinde aday gösteremezler.

Gündem :

Madde 9. — Grup genel kurulları toplantılarında görüşmeler, önceden hazırlanarak en az bir gün önce üyelere dağıtılmış olan gündem üzerinde yapılır. Acele hallerde ve ilgili Meclisin belli bir birleşiminde oturumlar arasında veya esnasında yapılan grup genel kuru-

lu toplantılarında bu hüküm uygulanmaz. Ancak, gündem, her halde, toplantının başında grup üyelerine bildirilir.

Bir konunun gündeme alınmasını isteyen grup üyesi, bir önergeyle Yönetim Kuruluna başvurur. Yönetim Kurulu uygun görürse, bu önergeyi gelecek ilk birleşimin gündemine alır. Uygun görmezse ve önerge sahibi itiraz ederse, gelecek ilk birleşimde önerge gündem dışı olarak Genel Kurula sunulur ve Genel Kurul önergenin gündeme alınıp alınmaması hakkında işaret oyuyla karar verir. Genel Kurulun önergenin gündeme alınmasına karar vermesi halinde, önerge bir birleşim sonraki gündeme alınır.

Görüşme usulü :

Madde 10. — Grup görüşmelerinde başkan-dan söz alma sırasıyla konuşulur. Söz alanların isimleri oturum başında başkanlıkça okunur. Genel başkan, grup başkanı, Genel başkan yardımcıları, grup başkanvekilleri, partili başbakan ve Bakanlar Kurulu üyeleri, grup yö-

netim kurulu sözcüsü ve görüşülen konu grup komisyonlarından birinin raporu ise o komisyonun başkanı ve sözcüsü, sıraya ve zaman kayıtlarına tâbi olmaksızın söz alabilir. Ancak, son söz her halde grup üyesinindir.

Gündem dışı konuşmalar :

Madde 11. — Birleşim açılınca, geçmiş birleşimin tutanak özetinin okunmasından sonra, gündem dışı söz istenildiğinde, başkan söz verip vermiyeceğini takdir eder.

Gündem dışı söz istemi geçmiş tutanak üzerinde ise, söz verilir. Geçmiş tutanak hakkındaki gündem dışı konuşmalar beş dakikadan fazla süremez.

Gündem dışı acele bir konu üzerinde konuşmak isteyen en çok üç grup üyesine, başkanlığın takdiri ile onar dakikayı geçmemek kaydıyla söz verilir.

Partili Hükümet adına partili Başbakan veya bakanlardan biri tarafından veya bir karma Hükümete dâhil bulunan partili bakanlar adına bir bakan veyahut bir partili bakan ta-

rafından veyahut grup yönetim kurulu veya genel yönetim kurulu adına bu kurulların bir üyesi tarafından, genel başkan veya genel başkan yardımcıları tarafından yapılacak gündem dışı konuşmalar, yukardaki fıkrada yer alan kayıtlamalara tabi olmaksızın ve diğer gündem dışı konuşmalardan önce yapılır.

Gündem ve usul hakkında söz :

Madde 12. — Görüşmeye mahal olmadığı yolunda veya gündem hakkında veyahut iç-yönetmelik hükümlerine uymaya dâvet ve takdim veya tehir teklifleri, asıl meseleden önce gelir. Böyle bir teklif yapıldığı takdirde, ancak aleyhte iki ve lehte iki grup üyesine beşer dakikadan fazla sürmemek şartıyla söz verilir.

Grupta söz serbestliği :

Madde 13. — Grup toplantılarında grup üyeleri, görüşme konuları üzerindeki söz ve

oylarında tamamiyle serbest olup fikirlerini kayıtsız şartsız söyleyebilirler.

Bir konunun görüşülmesinde en az üç grup üyesi konuşmadıkça zaman kayıtlaması ve en az altı grup üyesi konuşmadıkça yeterlik önergesi oylanamaz. Yeterlik önergesi oylanmadan önce okunur ve istedikleri takdirde, 10 neu maddenin 3 ncü cümlesinde zikri geçenlere söz verilir. Daha sonra, yeterlik önergesinin aleyhinde konuşmak istiyen bir grup üyesine söz verilir. Yeterlik önergesinin oylanması ancak bundan sonra mümkündür.

Seçim usulleri .:

Madde 14. — Grup genel kurullarınca yapılacak seçimler gizli oyla olur. Gizli oylama sonunda adaylardan seçime katılan grup üyelerinin salt çoğunluğunun oyunu alamıyan adaylar arasında ikinci defa yapılacak seçimde sırayla en çok oy alanlar seçilmiş sayılırlar. Ancak, grup başkan ve başkanvekillerinin seçilmesi, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla mümkündür. Oy puslalarında alttan

itibaren, gerektiğinden fazla yazılı adlar; gerektiğinden az isim yazılı veya aday olmıyanların ismi yazılmış puslaların ise tümü iptal olunur.

Her seçimde adaylar önceden tesbit olunur. Adaylıklarını kendileri koyanlar veya başkası tarafından teklif edilenler itiraz etmezlerse, adları ve soyadları bu iş için asılı bir tahtaya yazılır. Oylar, grup başkanlığı mührüyle mühürlenmiş ve o toplantıda dağıtılmış kâğıtlar üzerine yazılarak ve yine aynı şekilde dağıtılmış zarflara konularak verilir. Üye sayısı işaret oyuyla kararlaştırılacak Ayrım ve Sayım Komisyonu, ad çekme ile seçilir.

Belli bir seçimin yapılacağı en az bir hafta önce üyelere duyurulur. Dönem veya toplantı yılı başında yapılacak grup başkanlığı, grup başkanvekillikleri, grup yönetim ve disiplin kurulları üyelikleri ve grup denetçilikleri seçimleri için bu hüküm uygulanmaz.

Oylama usulleri :

Madde 15. — Grup genel kurullarında kararlar işaret oyuyla alınır. Ancak, altı üye tarafından yazılı olarak istenirse, açık oya başvurulur.

Açık oylama yapılmasının zorunlu olduğu hallerde üye tamsayısının altıda biri yazılı olarak isterse, grup genel kurulunun tasvibiyle gizli oya başvurulur.

Grup görüşmelerinin düzeni :

Madde 16. — Grup genel kurullarında söz kesmek, sükûneti bozmak ve şahsiyatla uğraşmak yasaktır. Bu yasağa uymıyan üyeye başkanlık ikazda bulunur. Bir defa ikaza uğrıyan grup üyesi açıklamada bulunmak isterse; oturum sonunda kendisine söz verilir.

Bir birleşimde iki defa ikaza uğrıyan grup üyesinin o birleşimin sonuna kadar söz söylemekten yasaklanmasına, başkanlığın teklifi üzerine, genel kurul görüşmesiz işaret oyuyla karar verebilir.

Aynı birleşimde iki defa ikaza uğradığı halde, bunu gerektiren hareketlerden vazgeçmemek, grup genel kurulunda gürültüye sebeb olmak ve grup üyelerinden bir veya birkaçını tahrik veya tehdidetmek hallerinde, bu fiilleri işliyen üye, başkanlığın teklifi üzerine, görüşmesiz olarak işaret oyuyla genel kurulca birleşimi terk etmeye dâvet olunabilir. Oylamaya geçilmeden önce, hakkında bu tedbir teklif edilen grup üyesinin kendisinin veya bir başka grup üyesi vasıtasıyla açıklamada bulunmaya hakkı vardır.

BÖLÜM - III

Grup üyelerinin ödevleri

Devam disiplini :

Madde 17. — Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, mensuboldukları meclislerin ve grupların genel kurullarının, seçildikleri Meclis komisyonlarının ve bu komisyonların partili üyelerinden kurulu komisyon gruplarının çalışmalarına ve grup yönetim kurullarınca gö-

revlendirildikleri grup komisyonlarının toplantılarına devamla ödevlidirler.

Grup genel kurulları, yönetim kurulunun teklifi üzerine veya re'sen yönetim kurulları, partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin meclisler genel kurullarının ve komisyonlarının belli toplantılarında bulunmalarını zorunlu kılabilir ve bu kararını uygun şekilde üyelere duyurur. Bu takdirde, ilgili üye, katılması zorunlu kılınan toplantıya, haklı özür dışında hiçbir sebeple katılmazlık edemez. Bu toplantılarda özürsüz bulunmayanların adları, grup başkanlığınca basına bildirilir, parti organı gazetede yayınlanır; genel başkanlığa ve grup üyesinin seçim bölgesinin il başkanlığı ile ilçe başkanlıklarına yazıyla duyurulur.

İzin disiplini :

Madde 18. — Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, meclisler toplanırken haklı özürle üç günden fazla ayrılık halinde, gruplarının başkanvekillerine bilgi verirler.

Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, grupları başkanvekillerine bilgi vermeksizin, kendi meclislerinin başkanlığından izin istiyemezler.

Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden başbakan ve bakan olanlar, bu maddedeki kayıtlamalarla bağlı değildirler.

Söz ve oy disiplini :

Madde 19. — Meclisler genel kurullarında ve komisyonlarındaki görüşme ve oylamalarda grup üyeleri, parti programını, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarını, bağlayıcı seçim bildirelerini, mensuboldukları grupların bağlayıcı kararlarını gütmek, desteklemek ve meclisler genel kurulları ve komisyonlarında yapılacak seçimlerde grup adına gösterilecek adayların seçilmesini sağlamakla ödevlidirler.

Grup üyeleri, grupların oturumları dışında, Parti Tüzüğüne, programına, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarına, bağlayıcı seçim bildirelerine ve grubun yetkili

organlarının bağlayıcı kararlarına uyulmamasını teşvik edici beyan, yayın ve hareketlerde bulunamazlar.

Grup genel kurullarınca bağlayıcı karar konusu yapılmamış meselelerin meclisler genel kurulları ve komisyonlarında görüşülmesi sırasında, grup üyeleri, konuşmalarında ve oylarında serbesttirler. Ancak, Meclislerdeki görüşmelerde, grup başkanı, başkanvekilleri ve grup yönetim kurulunca sözcülük ödevi verilmiş üyelerden başka hiçbir üye grup adına konuşamaz.

Grup genel kurulları, yönetim kurulunun teklifi üzerine, olağanüstü zorunluk olan hallerde, Meclisler genel kurullarında belli bir konu hakkında, yalnız grup genel kurullarınca tesbit edilecek sözcü veya sözcülerin konuşmasını kararlaştırabilir; komisyon ve Bakanlar Kurulu üyelerinin ve grup başkan ve başkanvekillerinin görevleri icabı yapacakları konuşmalar bu fıkra hükmüne tâbi değildir.

Her üye, meclisler genel kurulları ve komisyonlarında grup genel kurullarının bağla-

yıcı kararlarının gösterdiği yönde oy kullanmak zorundadır; oy kullanmamak bu hükme aykırı hareket sayılmaz. Bununla beraber, partili Hükümetin veya partinin grup genel kurulu kararı üzerine katıldığı bir karma Hükümetin varlığının son bulmasının bahis konusu olduğu işlerde, grup üyeleri, böyle bir işin görüldüğü meclisler genel kurulları ve komisyonlarının oturumlarında bulunmaktan ve oy kullanmaktan kaçınamazlar.

Grup genel kurulu, bu maddenin 5 nci fıkrası gereğince bağlayıcı kararlar aldığı zaman, grup üyelerini, meclisler genel kurulları ve komisyonlarında görüşlerini açıklamakta serbest bırakma kararını da ayrıca alabilir.

Grup genel kurullarınca alınan kararlar, partili Hükümet ve partili Başbakan ve bakanlar tarafından savunulur ve yürütülmesine çalışılır.

Bağlayıcı grup kararlarına uyma zorunluluğu :

Madde 20. — Grup genel kurulları bağlayıcı kararlarının alındığı grup genel kurulu top-

lantısında hazır bulunmamak veya karardan haberdar bulunmamak, bağlayıcı grup kararına uymamak hususunda özür teşkil etmez.

Kanun ve İçtüzük tekliflerinin verilmesinde ve gündem dışı konuşmalarda disiplin :

Madde 21. — Pantili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Millet Meclisi Başkanlığına vermek istedikleri kanun tekliflerini, gerekçesiyle birlikte tam olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanlığına yazıyla tevdi ederler.

Bu kanun teklifleri ayrı bir deftere kaydedilir ve bir sayı alır.

Grup başkanlığı, bu kanun tekliflerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kuruluna sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, kanun teklifinin grup başkanlığına verilış tarihinden itibaren en çok onbeş gün içinde bu konudaki kararını yazıyla ilgili üye-ye bildirmediğı takdirde, kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığına verilebilir.

4 ncü fıkrada bahis konusu süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, kanun teklifinin partiye (ve gruba) zararlı olacağı gerekçesiyle Millet Meclisi Başkanlığına verilmesinin uygun olmadığı mütalâasında, bulunursa kanun teklifi sahibinin, keyfiyetin kendisine yazıyla bildirilmesini takibeden bir hafta içinde yazıyla itiraz hakkı vardır. İtiraz halinde, bahis konusu kanun teklifinin verilip verilmemesi hususu, hemen Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun gündemine alınır ve verilecek karara göre hareket olunur. Grup genel kurulunca bu konuda verilecek kararlar, 20 nci madde anlamında bağlayıcı kararlar teşkil etmez.

Meclisler genel kurullarında ve komisyonlarında, kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi esnasında, grup üyelerince verilecek önergeler bahis konusu oldukça oturum esnasında ortaya çıkan acele hallerde, o konuda grubun bağlayıcı kararı varsa, önerge sahibi önergesini vermeden önce, görüşme konusu üzerinde grup sözcülüğünü yapan üye ile ve ayrı

bir grup sözcüsü yoksa, grup başkanı veya başkanvekillerinden birisi ve komisyon oturumunda da, komisyon grubu başkanı ile danışır. Muvafakat edilmediği takdirde, bahis konusu önerge o oturumda verilemez. O oturumdan sonra, aynı birleşimde önergesinin verilmesi imkânı hâlâ mevcutsa ve önerge sahibi önergesini vermekte ısrar ediyorsa, durum en kısa zamanda görüşmenin yapılmakta olduğu Meclisteki grubun genel kurulunun tasvibine arz olunur. Grup lüzum görürse, önerge, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulu gündemine alınır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, grup üyelerince verilmesi bahis konusu bir kanun teklifini, parti programına, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarına, bağlayıcı seçim bildirelerine, partinin kurduğu, katıldığı veya desteklediği Hükümetin Programı veya siyasetine ve grubun bağlayıcı kararlarına aykırı bulduğu takdirde, 5 nci fıkra hükmü uygulanır. Bu konuda grup genel kurulunun aldığı kararlar, bağlayıcı grup kararı niteliğini taşır.

Yasama Meclisleri İktüzükleri hakkındaki teklifler için de, yukardaki fıkralar hükümleri uygulanır; ancak, bu konuda yetkili grup Yönetim kurulu ve genel kurulu, ilgili yasama Meclisindeki grup yönetim kurulu ve genel kuruludur.

Grup üyelerinin meclislerde yapacakları gündem dışı konuşmalar için de, yukardaki fıkra uygulanır.

Meclislerde genel görüşme ve araştırma açılmasında disiplin :

Madde 22. — Grup üyelerinin kendi Meclislerinde genel görüşme açılmasına dair talepleri hakkında da, 21 nci maddenin 1, 2, 3 ve 5 nci fıkraları hükümleri uygulanır. Ancak, bu konuda yetkili grup yönetim kurulu ve genel kurulu, genel görüşmenin açılmasının istendiği Meclisteki grubun yönetim kurulu ve genel kuruludur.

Grup üyelerinin kendi meclislerinde belli bir konuda Araştırma Komisyonu kurulması

hakkındaki önergeleri için de yukardaki fıkraya uygulanır.

Meclislere soru ve sair önergelerin verilmesinde disiplin :

Madde 23. — Meclislere verilecek soru önergeleri ile bu İcüyönetmelikte ayrıca bir hüküm konusu olmıyan önergeler için, her grup üyesi kendi grubunun Başkanı veya başkanvekilleriyle danışır. Onların, partiye zararlı olacağı gerekçesiyle uygun bulmamaları halinde, önerge sahiplerinin, önergenin verilmesi aleyhindeki karar hakkında kendi grubunun genel kuruluna itiraz hakları vardır. Başkan veya Başkanvekillerinin kanaati, önerge sahibine, önergenin kendilerine verilmesini takibeden bir hafta içinde yazı ile bildirilmezse, önerge, ilgili Meclisin başkanlığına verilebilir. İtiraz üzerine, önerge, grup yönetim kurulunda görüşüldükten sonra, hemen grup gündemine alınır ve grup genel kurulunun alacağı karara göre hareket olunur. İtiraz konusu üzerinde, grup ge-

nel kurulunca, sadece taraflar dinlendikten sonra karar alınır.

Sair konularda disiplin :

Madde 24. — Anayasanın Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısına verdiği yetkilerle ilgili konularda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu yetkilidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, ayrıca, kanun tasarısı ve teklifleri, uzun vâdeli kalkınma plânı ile ilgili tasarılar, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Türk Vatandaşları tarafından verilen dilekçeler, Yasama Meclislerine Sayıştay tarafından verilen raporlar, Sayıştay Başkanı ve üyelerinin seçimi ile Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki 22 Nisan 1962 tarihli ve 44 sayılı Kanun ve diğer kanunlar gereğince siyasi parti gruplarına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine verilen yetkilerin kullanılması konularında da yetkilidir.

1 ve 2 nci fıkralarda yer almayan hususlarda Millet Meclisi Grubu ile Cumhuriyet Senatosu Grubu ayrı ayrı yetkilidirler. Bununla beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda Grup adına ifade olunacak görüşlerin âhenkleştirilmesi zorunluğunun gerektirdiği hallerde, bu konular hakkında dahi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunda bağlayıcı karar alınmasını istiyebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, Millet Meclisi Grubu ve Cumhuriyet Senatosu Grubu, partili Başbakan veya partili bir bakan tarafından Hükümet adına veya partili bir bakan tarafından kendi adına Hükümetin veya bir Hükümet üyesinin siyaseti veya tutumu hakkında yapılan açıklamaları tasvibetmek veya etmemek yolunda karar alma yetkisine sahiptirler. Bu fıkra gereğince alınan kararlar, 30 ncu madde uyarınca karar alınması anlamına gelmez.

Bu İcüyönetmelikteki özel hükümler her halde saklıdır.

Güven oyunda ve gensoruda disiplin :

Madde 25. — Anayasanın 89, 103 ve 104 neü maddeleri gereğince gensoru önergesi verilmesi, gensoru açılması ve güven oyu hakkında görüşme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupuna ve bağlayıcı karar verme yetkisi Millet Meclisi Grupuna aittir. Cumhuriyet Senatosunda grupun Hükümet Programı konusundaki tutumunun tesbitinde 28 neü maddenin 5 neü ve 6 neü fıkraları uygulanır; bu konudaki grup genel kurulu kararları da bağlayıcıdır.

Partili milletvekilleri tarafından Hükümet veya bir Bakan hakkında gensoru açılması için verilecek önergeler evvelâ T. B. M. M. Grupu Yönetim Kurulunda görüşülür. Yönetim Kurulu bu konuda bir karara vardıktan sonra, konuyu bir birleşim sonraki T. B. M. M. Grupu Genel Kurulu gündemine alır. Bu konudaki Millet Meclisi Grupu kararı kesindir. Bu konuda

alınan genel kurul kararları 20 nci madde anlamında bağlayıcı kararlardır.

Seçimlerin yenilenmesi; dönemin uzatılmasında disiplin :

Madde 26. — Milletvekili seçimlerinin yenilenmesi konusunda Millet Meclisince alınacak kararlar hakkında Millet Meclisi Grupu yetkilidir. Bu konudaki önergeler hakkında da 25 nci madde hükümleri uygulanır. Ancak, bu konuda Millet Meclisi Grupu, Genel Yönetim Kurulunun muvafakatini almadan karar veremez.

Partili Başbakan, Anayasanın 108 nci maddesi gereğince, milletvekili seçimlerinin yenilenmesini Cumhurbaşkanından talebetmeden önce, Millet Meclisi Grupu Genel Kurulundan ve Genel Yönetim Kurulundan ayrı ayrı muvafakat almaya mecburdur.

Bu şıkta da, 1 nci fıkrada gösterilen usul uygulanır.

Millet Meclisi döneminin bir yıl uzatılması ile ilgili olarak karar alınması bahis konu-

su olduğunda, 1 nci fıkrada gösterilen usul uygulanır.

Birlikte oturma disiplini

Madde 27. — Grup üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi toplantılarında toplu bir halde otururlar.

Genel Başkan, Grup Başkanı, Genel Başkan yardımcıları, Grup Başkanvekilleri, Grup Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Yönetim Kurulu üyeleri ve Grup sözcüleri, Meclisler genel kurullarında, çabuk danışma imkânını sağlayacak şekilde, Grup Yönetim Kurulunca kendilerine ayrılan yerlerde otururlar.

BÖLÜM - IV

Grup ve Hükümet münasebetleri

Hükümet kurma ve Hükümete katılmada disiplin

Madde 28. — Partili Bakanlar Kurulu veya partili Başbakan ve Bakanlar, Millet Meclisi Grubunun güvenine dayanırlar.

Hükümeti kurmaya veya bu yolda temaslarda bulunmaya memur edilen parti üyesi, bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunda yapılacak görüşmeden sonra, Hükümeti kurmak veya bu yolda temaslarda bulunmak üzere harekete geçmeden önce, Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun muvafakatini almaya mecburdur. Partili olmıyan bir Başbakanın başkanlığında bir Hükümete girmeleri için kendilerine teklifte bulunulan parti üyeleri de, aynı hükme tabidirler.

Partili Başbakan, beraber çalışacağı Bakanları seçmekte serbesttir. Bu hüküm, bir Karma Bakanlar Kurulunda Güven Partisine kaç sayıda ve hangi Bakanlıkların düşeceği konusunda, Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun tasvibiyle anlaşmalar yapılmasını engellemez.

Partili Başbakan veya partili olmıyan bir Başbakanın başkanlığındaki bir Hükümette üye olan parti üyesi, istifa etmeden önce, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kuruluna durumu anlatır.

Partili Başbakan veya - o yoksa - partili bakanlar, Hükümet Programı Yasama Meclisinde okunmadan önce, bu programı Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupuna sunarlar. Yapılan görüşmeden sonra Millet Meclisi Grubu ve Cumhuriyet Senatosu Grubu üyeleri ayrı ayrı oy kullanırlar. Millet Meclisi Grubu bu programı tasvibetmediği takdirde, partili başbakan ve partili bakanlar, Anayasanın 103 nci maddesi uyarınca Millet Meclisinde güven oyna başvurulmadan önce Hükümetten çekilirler. Bahis konusu oylama sonucunda Cumhuriyet Senatosu Grubu, kendi sözcüsünün Hükümet Programını Cumhuriyet Senatosundaki genel görüşme sırasında destekleyip desteklemeyeceğini kararlaştırır. Millet Meclisi Grubu Hükümete güven oyu verilmesini kararlaştırmış ve Cumhuriyet Senatosu Grubu Hükümeti desteklememeyi karar altına almışsa Cumhuriyet Senatosu adına Hükümet Programı Cumhuriyet Senatosunda görüşülürken her hangi bir konuşma yapılmaz; Millet Meclisi Grubu Hükümete güven oyu ve-

riilmemesini kararlastirmis ve Cumhuriyet Senatosu Grubu Hukümeti desteklemeyi karar altina almisse, aynı hüküm uygulanır.

Millet Meclisi Grubu, Hükümet Programını tasvibetmese dahi, parti üyelerini, ferdî olarak Hükümete katılmakta serbest bırakabilir. Bu konudaki görüşme de Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunda yapılır. Bu takdirde, Millet Meclisi Grubu ve Cumhuriyet Senatosu Grubu sözcülerinin tutumu da, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunda kararlaştırılır.

Bir Karma Hükümette üye olan parti üyeleri, Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun kararıyle Bakanlar Kurulundan bir arada çekilmeye dâvet edilirlerse, çekilmeye mecburdurlar. Bu konudaki görüşme, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunda yapılır.

Bu maddenin 2,5 ve 7 nci fıkraları gereğince alınan kararlar, bağlayıcı kararlardır.

Grupla güven istemi :

Madde 29. — Partili Hükümetçe veya partili başbakan veya bakanlarca her hangi bir

mesele üzerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunda güven oyu görüşmesi açılması istenirse, bu görüşme ilk birleşimde yapılır.

Güven oyu görüşmesi sırasında Hükümet, Başbakan tarafından, partili bakanlar adına veya teker teker partili bakanlar tarafından yapılan açıklama üzerinde, birleşimin sonunda açık oylama yapılır. Oylamaya sadece milletvekilleri katılırlar. Açıklamaların tatmin edici olmadığı yolunda Millet Meclisi Grubu üye tamsayısının salt çoğunluğuyla verilecek karar, güvensizlik oyu sayılır. Oylama sırasında toplantı oranı mevcut değilse, güvensizlik oyu verilmemiş sayılır. Millet Meclisi Grupundan güvensizlik oyu alan partili Hükümet, partili başbakan, partili bakanlar veya partili bakan derhal çekilmek zorundadırlar. Güvensizlik oyunun verilmemiş olması, güven oyu verildiği anlamına gelir.

Grupa gensoru :

Madde 30. — Partili milletvekilleri tarafından partili Bakanlar Kurulu, partili başba-

kan veya partili bakanlar veya içlerinden birisi hakkında gensoru görüşmesi açılması, Millet Meclisi Grupundan istenebilir. Bu istem, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun ilk birleşiminin gündemine alınır ve görüşülür. Bu görüşmede, önergedeki birinci imza sahibi milletvekili ile Hükümet veya partili bakanlar adına bir bakan veya ilgili partili bakanlardan başkası konuşamaz. Gensoru görüşmesi açılmasına dair oylamaya sadece milletvekilleri katılırlar. Bu oylama, bahis konusu görüşmeden hemen sonra yapılır. Gensoru açılmasına karar verilirse, önerge Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun iki gün sonraki birleşiminin gündemine alınır ve görüşülünceye kadar gündemde kalır.

Gensoru görüşmesi sırasında, partili başbakan, partili bakanların tümü adına bir bakan veya ilgili partili bakan tarafından gerekçeli güven oyu isteminde bulunulmamış veya milletvekilleri tarafından gerekçeli güvensizlik önergeleri verilmemişse, görüşmenin sonunda, başkanlık, partili başbakana, partili bakanlara

veya ilgili partili bakana Millet Meclisi Grubunun güvenini bildirdiğini belirterek görüşmeleri kapatır.

Gensoru görüşmesinin sonunda partili başbakan, partili bakanlar adına hareket eden bir bakan veya ilgili partili bakan tarafından gerekçeli güven oyu isteminde bulunulmuşsa, bu istem, güvensizlik önergeleri dikkate alınmaksızın derhal oylanır. *

Gensoru görüşmesinin sonunda, partili başbakan, partili bakanlar adına hareket eden bir bakan veya ilgili partili bakan tarafından gerekçeli güven oyu isteminde bulunulmayıp da milletvekilleriince güvensizlik önergeleri verilmişse, bu önergeler, partili başbakanın veya partili bakanlar adına hareket eden bakanın veya ilgili partili bakanın tercih edeceği sıra dâhilinde derhal oylanır.

Güven oylamasına sadece milletvekilleri katılırlar. Güvensizlik oyu, Millet Meclisi Grubunun üye tamsayısının salt çoğunluğuyla verilir. Oylama sırasında toplantı oranı mevcut değilse, güvensizlik oyu verilmemiş sayılır. Gü-

vensizlik oyunun verilmeyişi, grupun güven oyu verdiği anlamına gelir.

Güven oyu almıyan partili Hükümet, partili bakanlar veya ilgili partili bakan, derhal çekilmek zorundadırlar.

Grupta Hükümetle genel görüşme :

Madde 31. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu üyeleri, Grup Genel Kurulunda her hangi bir mesele üzerinde genel görüşme açılmasını isteyebilirler. Bu talep, derhal grup üyelerine duyurulur ve bir sonraki birleşimin gündemine alınır. Genel görüşme açılması, grup genel kurulunun bu önergeyi kabul etmesiyle olur. Bu konuda sadece önergedeki birinci imza sahibi veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi, Grup Yönetim Kurulu ve partili Hükümet veya partili bakanlar adına bir bakandan başkası konuşamaz. Kabul halinde, genel görüşme önergesi bir sonraki birleşimin gündemine alınır. Acele hallerde, partili başbakanın veya ilgili partili bakanların kabulüyle ve grup genel kurulunu kararile genel görüşmeye der-

hal başlanabilir. Genel görüşmede, ilgili bütün partili bakanlar bulunur.

Grupta Hükümetten sorulan bir sözlü sorunun genel görüşmeye çevrilmesi, bir grup üyesinin istemi üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunun tasvibine bağlıdır. Tasvip halinde genel görüşme bir sonraki birleşimin gündemine alınır.

Partili Hükümet, Başbakan veya bakanlar, bir konuda Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna izahat vermek isterlerse, bu istek, gündem dışı olarak yerine getirilir. Yapılacak beyandan sonra, genel görüşme, bir sonraki birleşimde kendiliğinden açılır.

Hükümetin gündem dışı olarak veya genel görüşme sırasında veyahut yönetim kurullarının aynı şekilde yaptığı açıklamalar üzerine, Hükümet veya parti veya grup politikasının tasvibedildiğine dair grup kararları alınabilir.

Grupta Hükümetten soru :

Madde 32. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu üyeleri, her hangi bir mesele üzerinde

aydınlanmak için, partili bakanlardan bir önerge ile sözlü veya yazılı soru sorabilirler.

Sorunun sözlü olarak cevaplandırılması istenmişse, soru Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunda cevaplandırılır. Soru üzerinde, yalnız soruya muhatabolan bakanla soru sahibi en çok ikişer defa konuşabilirler.

BÖLÜM - V

Grup yönetim kurulları

Yönetim kurulları :

Madde 33. — Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi grupları ve - gerekiyorsa - Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel kurulları, her toplantı yılı başında, o yıl için, - gerekiyorsa - Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Başkanını ve Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi grupları için ikişer başkanvekili ile üç ilâ dokuz yönetim kurulu üyesini seçerler. Boşalma halinde, boşalan yer için seçim yapılır.

Bu toplantılar, dönem başında, - grupun üyesi ise - genel başkanın; - değilse - en yaşlı grup üyesinin başkanlığında yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Grupları Yönetim kurulları üyelerinden kuruludur.

Grup Başkanvekilleri; grup sözcüleri :

Madde 34. — Her grupun başkanvekilleri, o grupun başkanının görevlerinin yerine getirilmesinde ona yardımcılık ve vekâlet ederler. Grup başkanı ve başkanvekilleri, Yönetim Kuruluna dâhil bulundukları grupun Meclis içinde ve dışında tabîi sözcüleridir.

Yönetim Kurulu, belli konular için Meclis içinde ve dışında grup adına sözcülük yapmak üzere, grup üyeleri içinden geçici olarak sözcüler seçebilir.

Başkan ve başkanvekillerinin bulunmaması halinde, Yönetim Kurulu, bu görevi kendi üyelerinden birisine geçici olarak verir.

Yönetim kurullarında işbölümü :

Madde 35. — Yönetim kurulları, seçimlerini takibeden ilk toplantılarında kendi üyeleri arasından iki kâtip üye seçerler. Kâtipler, Yönetim Kurulunun yazı işlerini yürütürler; grup genel kurulları tutanaklarının tutulmasını gözetirler ve 5 nci maddede gösterilen görevleri yaparlar. Kâtiplerin bulunmaması halinde, bu görevleri, başkan veya başkanvekillerinin göstereceği Yönetim Kurulu üyeleri yaparlar.

Toplantı ve karar oranı :

Madde 36. — Yönetim kurullarının toplantı oranı - grup başkanı ve başkanvekilleri dâhil olmak üzere - üye tamsayısının yarıdan bir fazlası; ve karar oranı da, hazır bulunanların yarıdan bir fazlasıdır.

Toplantılar :

Madde 37. — Meclisler toplanırken yönetim kurulları haftada en az bir defa topla-

nırlar. Meclislerin toplanık olmadığı zamanlarda, toplantı gün ve sürelerini yönetim kurulları kendileri tâyin ederler.

Yönetim kurulları, genel başkan, grup başkanı veya başkanvekilleri veya partili başbakan ve bakanlar tarafından her zaman toplantıya çağırılabilirler.

Görevleri :

Madde 38. — Yönetim kurulları :

a) Grup birleşimlerinin gündemini hazırlamak;

b) Grupça ele alınmasını uygun gördükleri konular üzerinde grup üyelerine, önerge, teklif veya rapor hazırlatmak ve yurt içinde bir konuyu incelemek üzere teker teker veya komisyon halinde görev vermek ve bu çalışmaları takibetmek;

c) Grup üyelerince Yönetim Kuruluna tevcih edilen sözlü ve yazılı soruları Genel Kurulda cevaplandırmak;

d) Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun Bütçesini ve kesinhesabını düzenleyip Ge-

nel Kurulun tasvibine sunmak ve bütçeyi uygulamak;

e) Yasama çalışmaları alanında parti ve grubun menfaatine uygun gördüğü tedbirleri almak;

f) Başbakan ve bakanlarla ve diğer siyasi parti grupları ile parti grubu mensubu olmayan Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Yasama Meclisleri başkanlıklarıyla temasları yürütmek;

g) Meclisler komisyonlarına grup adına aday göstermek ve komisyon başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtiplerinin bölüşülmesi konusunda, gerekiyorsa, diğer siyasi parti gruplarıyla anlaşmalar yapmak; (Cumhuriyet Senatosu üyeleri ve milletvekillerinden kurulu Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma komisyonlarına adaylar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulunca gösterilir.);

h) Grup salonlarını, kitaplığını ve sair idari işlerini yürütmek;

i) Parti Tüzüğü ve bu İçyönetmelikte gösterilen diğer yetkileri kullanmak ve ödevleri yerine getirmekle görevlidir.

Araştırma ve uzmanlar :

Madde 39. — Yönetim kurulları, partinin araştırma ve yayın bürosundan istifade eder ve gerekiyorsa, ücretli uzman, memur ve müstahdem kullanabilirler.

Genel olarak :

Madde 40. — Yönetim kurulları, grup üyelerinin Meclisler genel kurulları ve komisyonlarına, gruplar genel kurulları ve komisyonlarına devamlarını; parti tüzüğüne, programına, büyük kongrenin genel nitelikteki bağlayıcı kararlarına, bağlayıcı seçim bildirgelerine ve işbu içyönetmeliğe, grup genel kurullarının ve yönetim kurullarının bağlayıcı kararlarına ve genel olarak parti ve grup menfaatine uygun hareket etmelerini sağlayıcı tedbirleri alırlar.

Grup yönetim kurullarının güven oyu istemi ve bunlar aleyhinde gensoru :

Madde 41. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu Türkiye Büyük Millet

Meclisi Grupundan, Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu Millet Meclisi Grupundan ve Cumhuriyet Senatosu Grubu Yönetim Kurulu Cumhuriyet Senatosu Grupundan güven istediği takdirde 29 ncu madde hükümleri uygulanır.

Partili Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu hakkında; partili milletvekilleri, Millet Meclisi Grupunda Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu hakkında ve partili Cumhuriyet Senatosu üyeleri de, Cumhuriyet Senatosu Grupunda Cumhuriyet Senatosu Grubu Yönetim Kurulu hakkında gensoru açılmasını istedikleri takdirde de, 30 ncu madde hükümleri uygulanır.

Her hangi bir suretle çekilen grup başkanı veya başkanvekili veya grup yönetim kurulu üyesi veyahut grup yönetim kurulu, yerine yenisini seçilinceye kadar görevine devam eder.

BÖLÜM - VI

Grup içi komisyonlar

Komisyon grupları :

Madde 42. — Meclislerin komisyonlarına seçilen grup üyeleri, o komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi Grupunu teşkil ederler. Komisyonun Güven Partili Başkanı, yoksa başkanvekili, yoksa sözcüsü, yoksa, kâtilibi, bu komisyon grubunun başkanıdır. Aksi halde, komisyon grubu, başkanını kendi üyeleri arasından seçer. Komisyon grupları, komisyon çalışmalarında, gerekiyorsa, grup üyelerinin beraber hareket etmelerini sağlayıcı tedbirleri alırlar.

Komisyon grupları, aynı zamanda, grup içi ihtisas komisyonlarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun ihtisas komisyonları Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinde aynı konularla meşgul olan komisyonlardaki partili üyelerden kuruludur.

Grup geçici komisyonları :

Madde 43. — Grup yönetim kurulları veya genel kurulları, ayrıca grup içi geçici komisyonlar kurabilirler.

Yönetim kurullarının gözetimi :

Madde 44. — 42 ve 43 neü maddelerde bahis konusu komisyon grupları, grup içi ihtisas komisyonları ve geçici komisyonları, yönetim kurulunun gözetimi altında çalışırlar.

BÖLÜM - VII

Grup disiplin kurulları

Seçimi; yetkisi; af yetkisi :

Madde 45. — Grup üyelerinin aralarındaki anlaşmazlıklara, Parti Tüzüğü, programı, büyük kongrenin bağlayıcı kararları, bağlayıcı seçim bildirgeleriyle bu İçyönetmelik hükümleri ve grupların yetkili kurullarının bağlayıcı karar-

larına aykırı hareketlere ve parti ve grupun haysiyet ve şerefine uymıyan hallere dair şikâyetleri inceleyip karara bağlamak üzere, iki toplantı yılı süresince görev yapmak için, Cumhuriyet Senatosu Grubu Genel Kurulu ve Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunca üç ilâ dokuz kişilik birer disiplin kurulu seçilir.

Görevleri :

Madde 46. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunun yetkileriyle ilgili işler ile bir Cumhuriyet Senatosu üyesiyle bir milletvekili arasındaki anlaşmazlıklarla görevli grup disiplin kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Disiplin Kuruludur. Bu kurul, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Disiplin kurulları üyelerinden kuruludur.

Bu iki kurul başkanlarından en yaşlısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Disiplin Kurulunun Başkanı; ve bu iki kurulun kâtiplerinden en genci de, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Disiplin Kurulunun Kâtibidir.

Bu Disiplin Kuruluna sevk kararları, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Yönetim Kuruluna verilir.

1 ne fıkra dışında kalan fiiller için, bu fiil Millet Meclisi veya Cumhuriyet Senatosu gruplarından hangisinin yetkisine giriyorsa, o grubun disiplin kurulu yetkili olup, o disiplin kuruluna sevk yetkisi de ilgili grubun yönetim kurulunudur.

Disiplin cezasını af yetkisi, sevk yetkisini kullanan grup yönetim kurulunudur.

İş bölümü :

Madde 47. — Grup disiplin kurulları ilk toplantılarını en yaşlı üyenin başkanlığında yaparlar ve kendilerine üyeler arasından bir başkan ve bir kâtip seçerler.

Toplantılar :

Madde 48. — Disiplin kurulları, kendilerine bir iş havale edilir edilmez, başkanlarının çağırısı üzerine toplanırlar.

Toplantı ve karar oranı üye tamsayısının yarısından bir fazlasıdır.

Başvurma :

Madde 49. — Grup üyeleri hakkındaki ihbar ve şikâyet, grup disiplin kuruluna, yönetim kurulunca verilecek karar üzerine yazıyla havale edilir.

Usul :

Madde 50. — Disiplin Kurulu, kendisine sevk olunan üyenin yazılı veya sözlü savunmasını aldıktan sonra, dosya üzerinde yapacağı inceleme ile veya lüzum görürse, olayı heyet halinde veya üyelerinden birinin veya birkaçının niyabetiyle tahkik ve tetkik eder ve gerekirse, ilgili çevrelerden yazıyla bilgi topluyarak veya ilgili şahısları dinliyerek karar verir.

Kararların kesinliği :

Madde 51. — Disiplin kurulları kararı kesindir.

Gruptan tam olarak çıkarma kararı, parti-
den de tam olarak çıkarılmayı gerektirir.

Disiplin cezaları :

Madde 52. — Disiplin kurullarınca verile-
bilecek disiplin cezaları şunlardır .:

- a) Uyarma;
- b) Kınama;
- c) Gruptan geçici çıkarma;
- d) Gruptan çıkarma.

Bu cezalar, Parti Tüzüğüne uyularak, ya-
pılan hareketin mahiyetine ve vahamet dere-
cesine veya grup üyesinin o işteki ilgisine göre,
sırasıyla verilebileceği gibi, sıra gözetilmeksiz-
zin de verilebilir; ancak, sevk yazısında isteni-
len cezadan daha ağır verilemez.

Müeyyideler :

Madde 53. — Gruptan geçici çıkarma ceza-
sına uğrıyan grup üyesi bir yıllık süre içinde
grupların hiçbir faaliyetine katılamıyacağı
gibi, grupta hiçbir teklif ve talepte de buluna-
maz ve kendisine hiçbir görev verilemez.

Disiplin cezasına uğrıyan grup başkanı, başkanvekili veya Yönetim Kurulu üyesinin bu sıfatı sona erer.

Her hangi bir disiplin cezasına uğrıyan grup üyesinin grup disiplinine uyma ödevleri devam eder.

BÖLÜM - VIII

Malî hükümler

Bütçe :

Madde 54. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu grupları tek bütçe ile yönetilirler. Bütçe bir toplantı yılı için yapılır. 38 nci maddenin (d) bendinin uygulanmasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu ve Genel Kurulu yetkilidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim Kurulu, bu maksatla, üyeleri arasından bir Sayman üye seçer.

Aidat :

Madde 55. — Partili Türkiye Büyük Milletli üyeleri, Yönetim Kurulunun teklifi üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunca tesbit edilecek yıllık bir aidat öderler.

Bu aidatın, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yapılan ödenek ve yolluk ödemelerinden kesilmesi, Grup Yönetim Kurulunun kararıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığından istenebilir.

Denetçiler :

Madde 56. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun malî işlerini denetlemek üzere her toplantı yılı başında Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kurulunca, biri Cumhuriyet Senatosu üyesi, diğeri de milletvekili olmak üzere iki denetçi seçilir. Denetçiler, raporlarını, her toplantı yılı sonunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Kuruluna sunarlar.

Bu rapor üzerinde açılan görüşmeler sonunda Yönetim Kurulunun ibrası hususu kararlaştırılır.

BÖLÜM IX

Diğer hükümler

Açıklık olmıyan haller :

• **Madde 57.** — Bu İcüyönetmelikte açıklık olmıyan hallerde Millet Meclisinde uygulanan İçtüzük ve usul kaideleri uygulanır.

Kuruluştta seçimler :

Geçici madde 1. — Grupun kuruluşunda, grup başkanı, başkanvekilleri, yönetim ve disiplin kurulları üyeleri ve grup denetçileri seçimi için 14 neü maddenin son fıkrasının ilk cümlesi hükmü uygulanmaz.

Yürürlüğe giriş; değıştirme :

Madde 58. — Bu İcüyönetmelik ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Genel Ku-

rulunca değiştirilebilir. Bu konudaki değişiklik teklifleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu yeleri veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu Yönetim Kurulunca verilebilir ve  milletvekili, ikisi de Cumhuriyet Senatosu yesi üyeden kurulu bir İynetmelik Komisyonunda incelenir. Grup genel kurulunda bu komisyonun raporu görüşülür. Deęiřiklikler kabul nında yürürlüğe girer.

Uygulama :

Madde 59. — Bu İynetmelik, Güven Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu, Cumhuriyet Senatosu Grupu ve Millet Meclisi Grupunca yürütülür.

Not : Güven Partisi T. B. M. M. grupları İcüyönetmeliği, partinin 12 Mayıs 1967 Cuma günü tüzeli kişilik kazanmasından sonra yapılan ilk Genel Yönetim Kurulu toplantısında, Siyasi Partiler Kanununun 19 ncu maddesi gereğince tasvibolunarak yürürlüğe konulmuştur. Güven Partisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile T. B. M. M. Birleşik Toplantısı, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi gruplarının kurulması için aynı kanunun 18 nci maddesi uyarınca gereken yazılı müracaatlar genel başkanlıkça aynı gün yasama meclisleri başkanlıklarına takdim edilmiştir.

